

Uchwała Nr ...../ ...../ 2026

Rady Miasta Rzeszowa

z dnia ..... 2026r.

w sprawie nadania nazwy ulicy na terenie miasta Rzeszowa

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt. 13, art. 40 ust. 1, art. 41 i 42 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025r. poz.1153 z późn. zm.)

Rada Miasta Rzeszowa uchwała, co następuje:

§ 1

Ulicy położonej na osiedlu Pułaskiego, biegnącej od al. J. Piłsudskiego w kierunku południowo-zachodnim, oznaczonej na załączniku do niniejszej uchwały, nadaje się nazwę „ul. Marii Stromberger”.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Rzeszowa.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego.

Przewodniczący
Rady Miasta Rzeszowa

Waldemar Szumny

UZASADNIENIE

Z wnioskiem w sprawie nadania nazwy ulicy im. Marii Stromberger wystąpiło Towarzystwo Przyjaciół Rzeszowa i Stowarzyszenie Nasz Dom Rzeszów aby im. Marii Stromberger uczcić pamięć „Anioła z Auschwitz” poprzez nadanie nazwy jednej z ulic miasta Rzeszowa.

Niniejszy wniosek pozytywnie zaopiniowała Rada Osiedla nr III Pułaskiego uchwałą nr 4/2/2026 z dnia 8 kwietnia 2026r.

Działka zajęta pod proponowaną nazwę stanowi własność Gminy Miasta Rzeszowa i jest w trwałym zarządzie Miejskiego Zarządu Dróg w Rzeszowie.

Komisja Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego na posiedzeniu w dniu 12 marca 2026r., zaopiniowała pozytywnie niniejszy wniosek.

Maria Stromberger (1898-1957) austriacka dyplomowana pielęgniarka, od 1942 r. była zatrudniona w obozie koncentracyjnym Auschwitz-Birkenau jako członkini personelu medycznego SS, pracując w tzw. SS-Revier. Funkcjonując wewnątrz struktur obozowych, podlegała bezpośrednio lekarzom SS, co sprawiało, że każda forma pomocy niesionej więźniom wiązała się z realnym zagrożeniem życia.

Szczególną rolę w jej obozowej działalności odegrali młodzi więźniowie polityczni z Rzeszowa, aresztowani przez Niemców w maju 1940 r. podczas brutalnej łapanki. Byli to w większości uczniowie I i II Państwowego Gimnazjum w Rzeszowie, wśród nich: **Edward Pyś, Zbigniew Bendkowski, Emil i Stanisław Barańscy, Jan Zdebik, Józef Nowacki, Kazimierz Albin, Eugeniusz Nedojadło, Tadeusz Szewczyk**, a także **Józef Szajna**, zatrzymany później podczas próby przedostania się na Węgry. Wszyscy oni trafili do Auschwitz jako jedni z pierwszych więźniów politycznych deportowanych z Rzeszowa.

Część z nich została skierowana do prac pomocniczych przy służbach sanitarnych i szpitalnych, co umożliwiło im bezpośredni kontakt z Marią Stromberger. Rozmowy z młodymi rzeszowianami, a w szczególności relacja Edwarda Pysia, uświadomiły jej rzeczywisty charakter obozu i los ludzi, którzy trafiali do Auschwitz nie jako przestępcy, lecz jako ofiary systemowych represji.

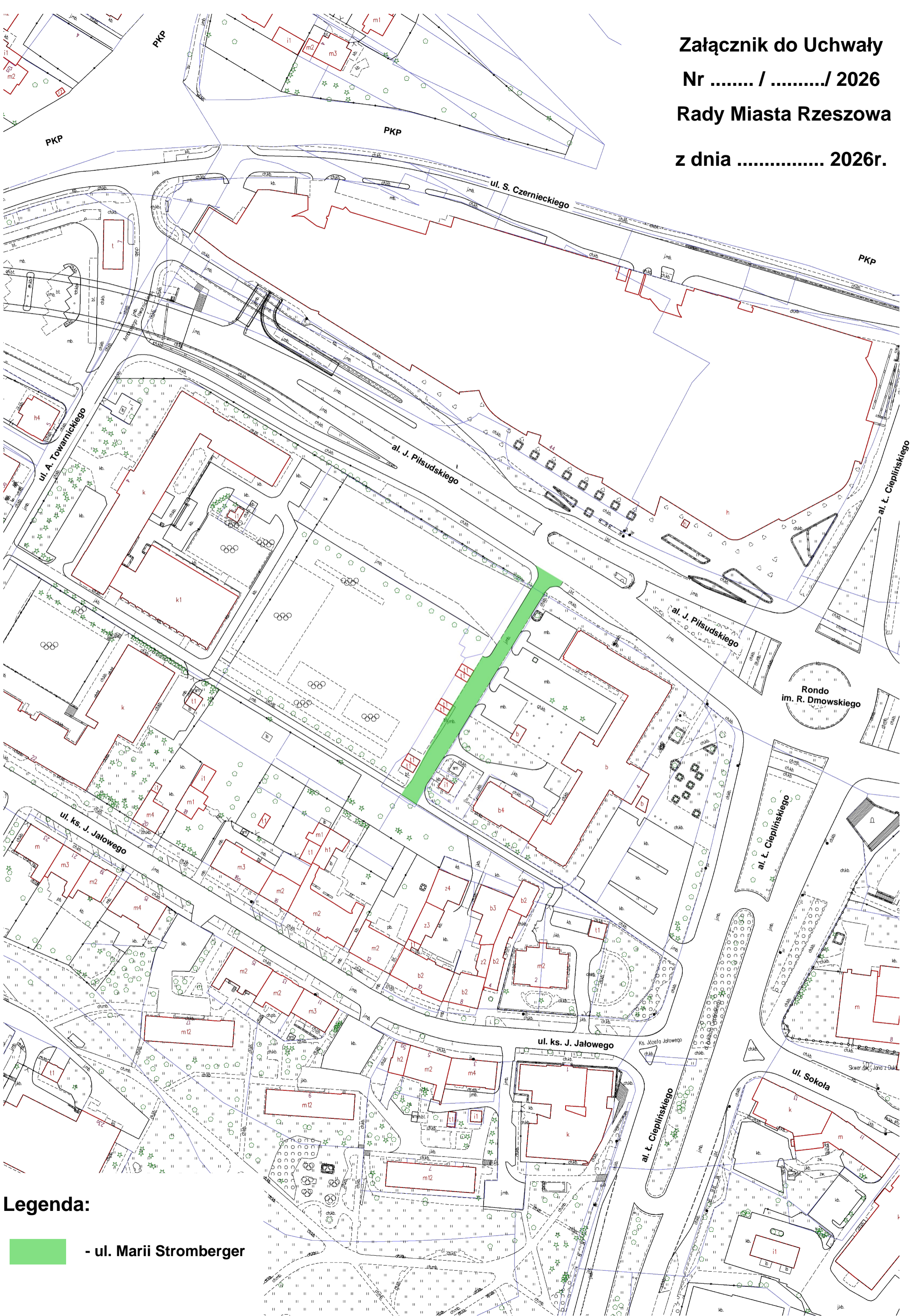
Od tego momentu Stromberger podjęła świadome działania pomocowe. Dostarczała więźniom żywność, leki i odzież, ukrywała chorych przed selekcjami, a także wynosiła z obozu korespondencję i dokumenty dotyczące zbrodni popełnianych przez załogę SS. Jej pomoc miała bezpośredni wpływ na los rzeszowian osadzonych w Auschwitz. **Edward Pyś**, ciężko chory na tyfus plamisty, przeżył dzięki jej opiece i leczeniu. **Józef Szajna**, dwukrotnie osadzony w celi śmierci i zagrożony natychmiastową egzekucją, zawdzięczał przetrwanie m.in. dostarczonym przez nią lekom i dodatkowym racjom żywnościowym.

Po wojnie byli więźniowie Auschwitz, w tym ocaleni rzeszowianie, wystąpili w jej obronie, składając świadectwa potwierdzające jej działalność pomocową. W 1947 r. Maria Stromberger przyjechała do Rzeszowa, gdzie spotkała się z rodzinami uratowanych — wydarzenie to stanowi udokumentowane potwierdzenie jej szczególnego miejsca w historii miasta.

Dziś Rzeszów ma uzasadniony moralnie obowiązek przywrócić Marii Stromberger należne miejsce w pamięci zbiorowej. Upamiętnienie jej osoby jest wyrazem wdzięczności wobec osoby, która — funkcjonując w ramach nazistowskiego aparatu — miała odwagę sprzeciwić się jego zbrodniczej istocie i ratować młodych mieszkańców miasta.

Nadanie jej imienia przestrzeni publicznej stanowi akt sprawiedliwości historycznej, hołd dla odwagi oraz wyraz szacunku wobec doświadczeń i losów rzeszowian okresu okupacji.

**Załącznik do Uchwały
Nr ..... / ..... / 2026
Rady Miasta Rzeszowa
z dnia ..... 2026r.**

Legenda:

- ul. Marii Stromberger